

Het geloof

Diriamba. Zomaar een dorp. Een dorp dat je pas in de gaten krijgt als je er bijna weer uit bent. Een kerk, een plein, een pension en een paar straten. Rechte straten zijn het, van noord naar zuid en van oost naar west, waarin hooguit de herinnering aan een koloniaal aanzicht de wind trotseert die hier op de Nicaraguaanse hoogvlakte altijd blaast. Zelfs het stof van dit dorre en droge land wordt erdoor weggeveegd. Geluiden verwaaien. En illusies.

Het is tegen de avond. Op weg naar Diriá, een van de tovernaarsdorpen, heb ik een verkeerde bus genomen en ben in Diriamba uitgekomen. Bar 'Flomoli' is de enige plek waar ze een maaltijd serveren.

'Hello, my friend,' roept een man zodra ik ben gaan zitten.

'Hello.'

'How are you?'

'Fine, and you?'

De kleine, tengere man is opgestaan en loopt met wankele passen naar mijn tafel toe. Hij buigt naar voren en steekt zijn hand uit.

'Please let me introduce myself: Carlos Castillo, at your service.'

Zijn adem ruikt sterk naar alcohol. De man zitten en kijkt me strak aan door een paar waterige ogen.

'Do you speak spanish?'

'Yes I do.'

Hij blijft me aankijken, trekt aan zijn sigaret en blaast uit.

'Goed dan. Spaans. Dat is makkelijker. En beter. Dan kunnen we elkaar tenminste goed begrijpen. Het is belangrijk dat mensen elkaar begrijpen, nietwaar? Laten we wat praten, daar zijn we hier tenslotte voor, niet?'

Castillo schraapt zijn keel.

'Ik zou u een vraag willen stellen. Eentje maar. Kijken of u het weet.'

Hij houdt even in.

‘We zitten hier nu, rustig, we praten wat. Dat is prachtig, toch?’

Weer wacht hij even.

‘Maar evengoed,’ gaat hij verder, ‘en dat wil ik u vragen: waar is het geloof?’

‘Het geloof?’

‘Ja, het geloof. Wat is het geloof? U ziet er uit alsof u op school gezeten hebt, intelligent zou ik zeggen, daarom vraag ik het aan u, want het zit ingewikkeld in elkaar. Weet u wat het geloof is? Kunt u me dat uitleggen? Alleen dat maar.’

Hij veegt een lok haar van zijn voorhoofd en blijft me aankijken, totdat de sigaret uit zijn mond valt en hij voorover bukt om hem op te pakken. Hij steekt de sigaret weer terug in zijn mond en wacht af.

‘Het geloof,’ zeg ik, ‘dat is geloven in iets zonder te weten wat het is, geloven dat de weg die je volgt de goede weg is. Zoiets.’

‘Precies! Zoiets. Maar u weet het niet, niet echt. Ik weet het niet, niemand weet het. Niemand kan me uitleggen wat het geloof is. Waar is het? Ik zeg u, nietwaar, ik zeg u: het geloof bestaat niet.’

Met een trage, maar plotselinge beweging draait hij zich om, zijn lichaam wiebelt, zijn arm zwaait omhoog.

‘Señorita, señorita, brengt u ons twee biertjes. U wilt wel een biertje met me drinken, niet?’

‘Graag.’

De serveerster komt met de biertjes aan.

‘Maar, bent u niet katholiek?’ vraag ik, nadat we geproost hebben.

‘Zeker wel. Ja, ik ben katholiek. Ik geloof in God en ik ga naar de kerk.’

‘En de pastoor, wat zegt die?’

‘Pfff!’ Castillo haalt zijn schouders op. ‘Die kan me niet vertellen waar het geloof is. Hij weet het ook niet. En laten we eerlijk zijn, wat heeft het met geloof

te maken als ik naar de mis ga, aan de Heer denk en alleen maar vrouwen zie. Ik bid en denk aan Hem, zo diep als ik kan, begrijpt u, en het enige dat ik zie zijn vrouwen, naakte vrouwen. Hoe kan je nou zo geloven? Als je zelfs tijdens de mis aan vrouwen denkt?’

‘Het geloof en vrouwen zijn twee verschillende dingen, toch?’

‘Het geloof bestaat niet, zeg ik u... Ik ben al in de vijftig, nietwaar, we zouden dus kunnen stellen dat ik een beetje meer ervaring heb dan u, laten we zeggen, in de zaken des levens.’

Hij klokt zijn bier naar binnen, uit zijn mondhoeken komt schuim naar buiten. Met de rug van zijn hand veegt hij links en rechts zijn mond schoon.

‘Ik heb een werkplaats, een paar straten verderop. Ik werk elke dag, zoals het hoort. Ik heb mijn vrouw en mijn vijf kinderen. Maar wat ik zeg: het geloof bestaat niet.’

Carlos schudt zijn hoofd.

‘Hoe kan dat ook als je lievelingszoon doodgaat? Van alle kinderen die ik heb, ik had er zes, was hij degene waar ik het meeste van hield. De beste van allemaal, nietwaar, dat zei ik ook tegen hem, en hij gaat dood. Wat heb je dan aan het geloof, met dat soort dingen?’

Met rood glimmende ogen kijkt hij me vragend aan en richt dan zijn blik omlaag naar niets in het bijzonder.

‘En toen ben ik gaan drinken. Minstens een jaar lang, borrels innemen, ’s ochtends, ’s middags en ’s avonds. Wel aan het werk hè, maar de hele dag, hoewel in de morgen wat minder. Hé, señorita, nog twee bier alstublieft!’ roept hij naar achteren en praat verder.

‘Wat heb ik verkeerd gedaan, vraag je je dan af. Hoe moest ik weten dat hij aan de drugs was?’

Hij heft zijn hoofd op en kijkt me strak aan.

‘Wist u dat ik dromen had gekregen? Ik zag de Maagd voor me verschijnen. In het wit gekleed ging ze. Spierwit. Ik kniel voor haar neer en voel

hoe ze blaadjes over mijn hoofd uitstrooit, rozenblaadjes bleken het te zijn. Daarna, een week later, verschijnt er een heer die voor me uitloopt. Ik wist niet dat het de Zoon was. Totdat hij zich plotseling omdraaide. Hij steekt zijn vinger in mijn richting en zegt: "Jij!"

Castillo priemt zijn vinger in mijn richting.

'En een paar dagen later gaat mijn lievelingszoon dood. De beste, zoals ik al zei. Hij had het allemaal voorbereid. Zelfmoord. Wat heb ik verkeerd gedaan, zei ik tegen mezelf, nietwaar. Wel, als dit soort dingen je overkomt, vraag je je af: waar is het geloof? En tijdens de mis, als ik wil denken aan de Heer, zie ik alleen maar vrouwen. Begrijpt u wat ik bedoel?'

Hij neemt een flinke slok bier.

'Mijn werkplaats loopt niet slecht hoor, maar je kunt er ook weer niet behoorlijk van leven. Soms moeten mijn broers en zussen dus bijspringen. Ze wonen allemaal in de Verenigde Staten, ziet u. Vierhonderd, vijfhonderd dollar. Een zus van me stuurde laatst een pakje. Weet u wat er in zat? Gif! Tegen de kakkerlakken, schreef ze erbij. Maar kakkerlakken maak je zo dood, met je voet erop en klaar! Ik heb geen vergif nodig, maar dollars. Nou, de volgende keer dat ze komt, zal ik haar dat eens duidelijk uitleggen.'

Hij trekt verbeten aan zijn sigaret en gooit hem weg.

'Het is behoorlijk klote allemaal, zeg ik u. En maar ploeteren op die werkplaats, terwijl ik eigenlijk boordwerktuigkundige ben, nietwaar, maar daar kreeg ik geen werk in.'

Even denkt hij na.

'Weet u wat ik zeg? Laten we hopen dat de nieuwe regering het land erbovenop helpt. Begrijp me goed, ik ben helemaal geen somozist, maar de sandinisten hebben dit land naar de verdommenis geholpen. Onder Somoza had iedereen zijn werk en daarmee uit. Met hem was er niet zoveel rotzooi als met de sandinisten. Wat ik zeg, als de nieuwe regering dit land er niet bovenop helpt, zijn we naar de klote.'

Hij staart weer omlaag en zwijgt. Dan kijkt hij plotseling naar mij op.

‘En u, wat brengt u hier? Aan het werk?’

‘Als journalist.’

Hij lacht.

‘Als journalist! Nou, dan bent u dit allemaal aan het opnemen zeker? Om het daarna in uw bladen te zetten. Prima. Laten we hier dan de waarheid spreken, want dat moet je tegen journalisten altijd doen, de hele waarheid. En de waarheid is, waar we het over hadden, niet, de waarheid is dat het geloof niet bestaat. Want over het geloof kan je praten en praten zonder dat er ooit een antwoord komt. Daarom zeg ik persoonlijk dat het geloof niet bestaat. U weet het niet, niemand weet het.’

Hij roept ‘nog twee biertjes!’ en gaat verder.

‘I am very pleased to meet you, my friend. Zo zeg je dat toch in het Engels? Aangenaam kennismaken. Ik ben Carlos, Carlos Castillo, zoals de kastelen in Engeland, niet?’

Hij laat een lachje ontsnappen, waarna hij weer ernstig wordt en zijn blik op de tafel richt.

‘En ik droomde van de Maagd, rozen over me heen strooiend, en de Zoon die zei: “Jij!” En dan gaat mijn zoon dood, de beste, ziet u? Als ik het geweten had. Voor mij, vriend, bestaat het geloof niet. Naar de klote, dat zijn we.’

Hij neemt een grote teug, zwijgt een ogenblik en zet dan zijn fles gedecideerd op tafel neer.

‘Kijk, omdat je journalisten altijd de hele waarheid moet vertellen, ga ik u iets zeggen wat niet zo netjes is, maar dat moet u niet in uw bladen zetten, wel? Iets persoonlijks, iets tussen ons.’

Hij houdt in en kijkt me schuins aan.

‘Oef, ik weet niet of ik u dat kan vertellen, het is namelijk iets heel intiems, een vraag. Helemaal niet netjes.’

Zijn sigaret valt uit zijn handen, maar hij heeft het niet in de gaten.

‘Ik ben een man uit een stuk, nietwaar. Ik heb mijn vrouw en mijn vijf kinderen... oh, ik weet het niet.’

Hij steekt een nieuwe sigaret op en heft zijn fles.

‘Op uw gezondheid, my friend, you are a nice guy. Met u kan ik praten. Omdat u hier niet vandaan komt, ziet u.’

Hij trekt de rug van zijn hand traag langs zijn mond en laat zijn adem dan ontsnappen.

‘Zoals ik zei, ik ben een man uit een stuk. Tijdens de mis verschijnen er vrouwen voor me, wel?’

Carlos kijkt me recht in de ogen.

‘Maar de waarheid, u wilt de waarheid weten, zo is het toch? De waarheid zoals die is?’

Hij neemt een lange trek van zijn sigaret. Na een flinke slok bier gaat hij voorover zitten, steunt met de armen op zijn bovenbenen en houdt het flesje losjes in zijn handen. Hij kijkt me uit zijn ooghoeken aan.

‘Mijn vrouw... mijn vrouw, hoe zal ik het zeggen, mijn vrouw wil niets meer van me weten. Als een ijzeren staaf, zo ligt ze erbij. En ik... daar kan ik niet tegen. Al jaren houdt ze haar benen voor mij gesloten. En ik kan daar eenvoudigweg niet tegen, begrijpt u?’

Hij richt zich een weinig op en kijkt me met een troebele, maar intense blik aan.

‘U daarentegen, ziet u, zo groot als u bent, ik ben maar een klein scharminkel, maar u ziet er potent uit. Dat lijkt me tenminste. Waar of niet? Mij wil ze al jaren niet meer, maar u...daar zou mijn vrouw wel trek in hebben.’

Carlos zwijgt, kijkt nadenkend voor zich uit en herneemt ten slotte:

‘Kijk, mijn huis is hier twee kilometer vandaan, van de Colonia twee blokken naar het zuiden. Als u die richting neemt, blijft u vanzelf stilstaan voor

het grote, witte huis. “Dat is het mooiste,” zult u dan zeggen. Mijn huis is het beste van de straat.’

Hij werpt me een verlegen blik toe.

‘Ik ga u iets heel onkies vragen... iets tussen ons, nietwaar. Waar het om gaat is dit. Als u met me mee gaat, zult u... zult u daar mijn vrouw aantreffen... Mij wil ze, zoals ik zeg, al jaren niet meer. Maar u. Mijn vrouw dus... zij zal u warm ontvangen... met haar benen wijdopen.’

Hij staart voor zich uit, neemt een grote slok bier en blijft geruime tijd stil en in gedachten verzonken. Dan spreekt hij op ernstige toon, hoewel het hem niet gemakkelijk afgaat.

‘En ik alleen maar aan vrouwen denken, zelfs in het huis van God, en met die dromen, nietwaar, en mijn zoon, die doodgaat. Daarom zeg ik u, *amigo*, de waarheid, en daar hebben we het immers over, de waarheid is dat het geloof niet bestaat.’

Zo is het. Diriamba. Zomaar een dorp. Voor het kruispunt, waar de hoofdweg ombuigt en langs een benzinstation het dorp weer uitloopt, staat een klokketoren. Even kaal als de velden rondom, met in elke windrichting een sobere wijzerplaat. Traag en onverbiddelijk bewegen de wijzers voort, terwijl de wind erlangs blaast, elke dag en elke nacht, stof, geluid en illusies met zich meeslepend. Zelfs het geloof, dat hier vast niet bestaat.